

відсутність зв'язку між лікарнею, де лікується поліцейський, та медичним закладом, в якому має пройти комісію; відсутність умов для важкохворих під час проходження комісії та інші проблеми є нагальними в умовах сьогодення, коли кількість осіб, які мають пройти комісію, суттєво зросла.

Викладені нами проблеми не є вичерпними та сталими, їхній зміст може змінюватися, зважаючи на ті нормативні та управлінські рішення, які будуть прийняті компетентними органами. Представлена робота являється лише узагальненим нарисом для подальшої наукової розробки. Однак акцентуємо увагу на важливості визначення та вирішення проблем реалізації прав пільгових категорій поліцейських на практиці в умовах сьогодення, адже наслідки порушення вказаних прав можуть впливати на правовий статус України як демократичної держави в світі.

1. Солімчук О. Як усунути проблеми з оформленням статусу учасника бойових дій: покрокова інструкція. *Главком*. URL : <https://glavcom.ua/columns/oleg-solimchuk/jak-usunuti-problemi-z-oformlennjam-statusu-uchasnika-bojovikh-dij-pokroкова-instruktsija-918900>.

2. Про затвердження Порядку надання та позбавлення статусу учасника бойових дій осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України і брали безпосередню участь в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення чи у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації в Донецькій та Луганській областях, забезпеченні їх здійснення, у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України : постанова Кабінету Міністрів України від 20.08.2014 № 413. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/413-2014-%D0%BF#Text>.

УДК (1-07)+341.221/383

DOI: 10.31733/15-03-2024/1/208-210

Інна МЕДЯНИК

аспірант кафедри

загальноправових дисциплін

Навчально-наукового інституту

права та інноваційної освіти

Дніпропетровського державного

університету внутрішніх справ

ПЛЮРАЛІСТИЧНИЙ ПІДХІД У ДОСЛІДЖЕННІ МЕХАНІЗМУ РЕІНТЕГРАЦІЇ ТИМЧАСОВО ОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЙ УКРАЇНИ

Реінтеграція тимчасово окупованих територій України та механізм здійснення цього масштабного державно-політичного та суспільного явища потребує інтенсивної підготовки як на практичному рівні – органами державної влади, органами місцевого самоврядування, інститутами громадянського суспільства, так і на доктринальному – вітчизняними вченими із використанням напрацювань зарубіжних дослідників.

Як відомо, основою будь-якого дослідження виступає методологія. В сучасних умовах, коли існує потреба розвитку нового уявлення про правову дійсність в Україні, оновлення, у тому числі методологічного, інструментарію уможливить формування якісного доктринального підґрунтя для теорії та практики механізму реінтеграції тимчасово окупованих територій України, враховуючи плюралізм політичних, соціальних, економічних, аксіологічних та інших чинників.

Правовий плюралізм виступає методологічною основою інтегративного праворозуміння [1, с. 34]. В аспекті цього важливою складовою виступає методологічний плюралізм пізнання механізму реінтеграції тимчасово окупованих територій України.

Питання щодо ролі та методологічного потенціалу плюралістичного підходу розкривали у своїх працях Л. Апфел, М. Багтраміан, О. Балинська, С. Бобровник, М. Вольф, Дж. Кекес, М. Кельман, М. Козюбра, В. Костицький, А. Кучук, В. Лемак, Л. Наливайко, О. Петришин, П. Рабінович, М. Савчин та ін. Вагомий науковий вклад на сучасному етапі у розвиток теорії плюралістичного підходу та його значення у проведенні досліджень здійснено І. Омельчук в роботі «Плюралістичний підхід у філософії та методології наукового пізнання» [2].

Також слід відзначити праці Г. Дубова («Плюралізм правової методології: зміст, особливості інтерпретацій та умов формування на сучасному етапі розвитку юридичної науки») [3], Д. Хелбінга («Плюралістичний підхід до моделювання складних систем») [4], І. Гетьман («Трансформації у правовій доктрині: плюралізм методологій, концепція правового спілкування, правова герменевтика») [5], Ю. Оборотова, А. Овчиннікової, В. Завальнюк та ін. («Методологія та інноватика загальнотеоретичної юриспруденції») [1] та ін. Потужний внесок у проблематику застосування плюралістичного підходу у дослідженнях забезпечить якісний розвиток правничих напрацювань у сфері механізму реінтеграції тимчасово окупованих територій України.

Завдяки таким процесам, як подолання українською загальнотеоретичною юриспруденцією світоглядно-філософського монізму, характерного для адміністративно-командної системи радянського періоду, відхід від низки положень єдино дозволеної в той час історико-матеріалістичної парадигми, що не виправдали себе повністю навіть у тодішній практиці, із урахуванням дорадянського й зарубіжного досвіду запровадження у дослідницькі пошуки філософсько-правових підходів, які раніше розглядалися як об'єкт нищівної критики з огляду на їх суб'єктивне чи об'єктивно-ідеалістичне підґрунтя, відбулася плюралізація філософсько-правових підходів і концепцій, що сьогодні виступає необхідною передумовою об'єктивності пізнання державно-правових явищ, поступального розвитку юридичної науки, свободи наукової творчості [6, с. 12–13]. Поява нових методологій праворозуміння та їх плюралізм означає впевнене зміщення акцентів у взаємовідносинах «держава – право» [5, с. 30].

Сучасна наука – це про необхідність дотримуватися методологічного плюралізму, тобто використовувати різні методологічні підходи. Головне, щоб обраний метод відповідав заявленому дослідницькому завданню, використаному емпіричному підґрунтя, а не був штучно підігнаний під уявний чи потрібний результат [7, с. 151]. Фундаментальні та практичні наукові проблеми вимагають від нас робити все можливе, щоб знайти рішення і не здаватися аж до того моменту, коли помилковість або межі можливостей наукового підходу стають очевидними. Різні методи слід розглядати як доповнення один одного, і навіть коли вони є суперечливими, використання їх разом може дати краще уявлення про явище [4, с. 77]. Проблематика механізму реінтеграції тимчасово окупованих територій України є надскладною, враховуючи всі суспільно-політичні, економічні, філософські, управлінські та інші аспекти цього процесу. Тож у вказаному дослідницькому напрямі уникнення плюралістичного підходу унеможливить напрацювання на сучасному етапі дієвих механізмів реінтеграції тимчасово окупованих територій України.

Історія правової науки свідчить, що найсприятливіші умови для її розвитку створює не моністичний підхід з однієї методологічної позиції, а їх плюралізм, який спирається на визнання не тільки можливості, а й доцільності багатьох шляхів до пізнання істини [8, с. 17–18]. Поняття «плюралізм» виникло у XVIII ст. у творчості К. Вольфа та І. Канта, які використовували його в контексті протиставлення еґоїзму. В античній філософії питання плюралізму, за відсутності спеціального поняття, розгорталося в контексті проблеми єдності та різноманітності. Формування сучасної науки здійснюється разом із актуалізацією плюралістичного підходу, враховуючи те, що постнекласика реалізує тенденцію до послаблення методологічного ригоризму, а збагачення пізнавального досвіду науки ідеями додатковості, діалогу, толерантності, альтернативності суттєво розширює горизонт наукового знання [2, с. 194]. Акумуляований за багато століть досвід осмислення та використання плюралістичного підходу, з одного боку, вражає, а з іншого – методологічний потенціал плюралізму у дослідженні політико-правових явищ залишається не до кінця вивченим. Отже, використання плюралістичного підходу у вивченні питання реінтеграції тимчасово окупованих територій України сприятиме отриманню найточніших наукових результатів та розширенню загального наукового знання щодо методологічного потенціалу плюралізму.

Плюралізм у юридичних наукових дослідженнях враховує субсидіарність, що дає змогу пояснити логіку певних ініціатив та вертикальні зв'язки між різними типами соціальної взаємодії, які ґрунтуються на різних рівнях ідентичності за схемою: індивід – спільноти – інститути – держава-нація. Прийняття оптимального рішення зумовлене урахуванням балансу ресурсів та засобів, адекватних до конкретної історичної обстановки і необхідних для досягнення певної легітимно покладеної мети в умовах конкуренції та боротьби за доступ до ресурсів [9, с. 29–30]. Отже, вивчаючи різні сторони реінтеграції тимчасово окупованих територій України, важливо об'єктивно оцінювати реальні можливості та обставини, не ідеалізувати всі взаємопричетні до реінтеграції процеси. Ефективним інструментом у цьому виступить саме плюралістичний підхід.

Таким чином, сучасна динаміка у юридичній науці та разом із тим складність багатьох правових явищ, зокрема механізму реінтеграції тимчасово окупованих територій України, зобов'язують науковий осередок розвивати правову доктрину з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України у тому числі з позиції філософії, соціології, економіки, психології, юриспруденції, управлінської та інших наук. Втілення в життя вказаного потребує абсолютно якісно спланованого та інтенсивного підходу й, ключове, має відбуватися на засадах методологічного плюралізму.

1. Оборотов Ю. М., Овчиннікова А. П., Завальнюк В. В. та ін. *Методологія та інноватика загальнотеоретичної юриспруденції* : монографія / за ред. Ю. М. Оборотова. Одеса : Фенікс, 2019. 420 с.
2. Омельчук І. В. *Плюралістичний підхід у філософії та методології наукового пізнання* : дис. ... канд. філос. наук : 09.00.09. Київ, 2017. 224 с.
3. Дубов Г. О. *Плюралізм правової методології: зміст, особливості інтерпретацій та умов формування на сучасному етапі розвитку юридичної науки*. *Часопис Київського університету права*. 2011. № 1. С. 48–51.
4. Хелбінг Д. *Плюралістичний підхід до моделювання складних систем*. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Соціологія*. 2014. Вип. 1. С. 76–86.
5. Гетьман І. В. *Трансформації у правовій доктрині: плюралізм методологій, концепція правового спілкування, правова герменевтика*. *Проблеми законності*. 2014. Вип. 125. С. 24–31.
6. Рабінович П. М. *Верховенство права з позицій європейсько-міжнародного та українсько-конституційного судочинства*. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2006. № 3 (53). С. 12–20.
7. Шишка Р. Б. *Методологія досліджень за спеціальністю 12.00.03*. *Вісник Київського університету права*. 2016. № 4. С. 150–152.
8. Петришин О. В., Лук'янов Д. В., Максимов С. І., Смородинський В. С. та ін. *Загальна теорія права* : підруч. / за ред. О. В. Петришина. Харків : Право, 2020. 568 с.
9. Савчин М. В. *Сучасні тенденції конституціоналізму у контексті глобалізації та правового плюралізму* : монографія. Ужгород : РІК-У, 2018. 440 с.

УДК 342.72/.73+347.152+172.1

DOI: 10.31733/15-03-2024/1/210-211

Володимир МЕЛЬНИК

аспірант кафедри управління
та адміністрування

Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ДІЯЛЬНІСТЬ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Діяльність громадянського суспільства в сфері забезпечення національної безпеки є важливим елементом сучасного політичного та соціального життя. Національна безпека включає в себе захист територіальної цілісності, політичної стабільності, економічного добробуту та соціальної гармонії країни. Громадянське суспільство, включаючи неприбуткові організації, активістські групи, медіа та інші цивільні установи, відіграє ключову роль у забезпеченні цих аспектів безпеки.

По-перше, громадянське суспільство виступає як механізм контролю за діяльністю влади та виконавчих структур. Через моніторинг діяльності уряду, розкриття корупційних схем, аналіз законопроектів та публічні кампанії громадянське суспільство забезпечує дотримання принципів правової держави та збереження політичної стабільності.

По-друге, громадянське суспільство активно залучається до реалізації проєктів соціального розвитку та підтримки вразливих груп населення. Це можуть бути програми з підтримки мігрантів, допомоги біженцям, проєкти з підвищення освітнього рівня та інші ініціативи, спрямовані на зміцнення соціальної гармонії та відновлення довіри до влади.

По-третє, громадянське суспільство відіграє важливу роль у формуванні громадської думки та підтримці національної ідентичності. Через освітні та інформаційні проєкти, культурні ініціативи та розвиток громадянського активізму воно сприяє зміцненню національного об'єднання та відповідальності перед власною країною.

Однак успішна діяльність громадянського суспільства у сфері національної безпеки потребує відкритості та співпраці з державними структурами. Важливою умовою є розуміння